

DDT DETOKSIKACIJA BIOSFEROJE

Romualdas Bliumbergas, Birutė Staniškienė, Halina Medekšienė,
Lietuvos veterinarijos akademija

Santrauka. DDT naudojimo laikotarpiu daug jo pateko į aplinką. Nors jau maždaug 20 metų daugelyje šalių uždrausta jį naudoti, tam tikri DDT ir jo metabolitų kiekiai dėl didelio patvarumo iki šiol cirkuliuoja biosferoje. Straipsnyje apibendrinti literatūriniai duomenys apie insekticido DDT toksiškumą, paplitimą ir detoksikaciją aplinkoje, maiste, žmogaus organizme, apie DDT ir jo metabolitų nustatymo metodus. DDT detoksikacija biosferoje vyksta lėtai. Šio proceso mechanizmas ore, vandenyje, dirvožemyje, mikroorganizmuose, vabzdžių ir šiltakraujų gyvūnų organizmuose skiriasi. DDT metabolitai - DDE, DDD ir DDA - susidaro vykstant jo biooksidacinei ir fotooksidacinei destrukcijai, dechlorinimo ir dehidrochlorinimo reakcijoms. DDT ir jo metabolitai yra potencialūs kancerogenai bei mutagenai, linkę bioakumuliuotis. Jų kiekiui nustatyti plačiausiai naudojama dujinė chromatografija.

Reikšminiai žodžiai: DDT, metabolitai, detoksikacija, bioakumuliacija, dujinė chromatografija.